

Üveges László

(Polgár, 1954 –)

A védelem időpontja: 2003

PhD-értekezés címe: A Magyar Köztársaság katasztrófa-veszélyeztetettsége és az arra adandó válaszok.

Tudományos vezető: dr. Szternák György ezredes, a hadtudomány kandidátusa.

Tudományos eredmények:

- a) Konkrét javaslatokat fogalmazott meg a települések polgári védelmi besorolási szabályainak tételes felülvizsgálatára és az ahhoz tartozó védelmi követelményekre
- b) Elsőként igazolta a katasztrófaföldrajz elméleti megalapozásának és gyakorlati alkalmazásának szükségességét, meghatározta annak fogalmát és tartalmát.
- c) Megfogalmazta a megyei rendeltetésű katasztrófavédelmi mentőszervezet felépítését, feladatait és működési elveit.

Hivatalos bírálók:

dr. Lakatos László mk. ezredes, PhD (hadtudomány),

dr. Padányi József mk. ezredes, a hadtudomány kandidátusa.

Bírálóbizottság:

Elnök: dr. Solymosi József nyá. mk. ezredes, a hadtudomány doktora.

Titkár: dr. Hülvely Lajos alezredes, PhD (hadtudomány).

Tagok: dr. Deák János nyá. vezérezredes, PhD (hadtudomány),

dr. Pataky Iván nyá. ezredes, a hadtudomány kandidátusa,

dr. Tóth Rudolf mk. dandártábornok, PhD (hadtudomány).

PhD-értekezés tartalma:

Bevezetés

I. fejezet. A Magyar Köztársaság katasztrófa – veszélyeztetettsége

1.1. A katasztrófa, a katasztrófavédelem fogalma, célja

1.1.1. A katasztrófa fogalma

1.1.2. A katasztrófavédelem fogalma és célja

1.2. A katasztrófavédelem helye és szerepe az ország biztonsági, védelmi rendszerében

1.2.1. A Magyar Köztársaság biztonsági környezete, a biztonság fogalmának korszerű értelmezése, meghatározó területei

1.2.2. A Magyar Köztársaság védelmi rendszere

1.2.2.1. A polgári védelem helye, szerepe és feladatai a védelmi rendszerben

1.2.3. A Magyar Köztársaság Nemzeti Katasztrófavédelmi Stratégiája¹

1.2.3.1. A katasztrófavédelem célkitűzései

1.2.3.2. A Nemzeti Katasztrófavédelmi Stratégia alapelvei

1.2.3.3. A katasztrófavédelem főbb stratégiai feladatai

1.2.3.4. A Magyar Köztársaság veszélyeztetettségét meghatározó tényezők

1.3. A Magyar Köztársaság katasztrófa-veszélyeztetettsége

1.3.1. Hazánk civilizációs eredetű katasztrófa-veszélyeztetettsége

1.3.1.1. Nukleáris eredetű veszélyek

1.3.1.2. Veszélyes anyagok előállítása, tárolása és felhasználása okozta veszélyeztetettség

1.3.1.3. Veszélyes anyagszállítás okozta veszélyeztetettség

1.3.2. Hazánk természeti jellegű katasztrófa-veszélyeztetettsége

1.3.2.1. Árvízi veszélyeztetés

1.3.2.2. Belvízi veszélyeztetés

1.3.2.3. Földrengés veszélyeztetettség

1.3.2.4. Rendkívüli időjárás okozta veszélyeztetettség

1.3.3. Országhatáron túlról érkező veszélyeztetés

1.3.4. Nemzetközi terrorizmus

1.3.5. A katasztrófa-veszélyeztetettség földrajzi meghatározottsága

---

¹ Országgyűlési határozattal, vagy Kormányrendelettel történő kihirdetéséig TERVEZETnek minősül .

- 1.3.5.1. A katasztrófaföldrajz elméleti megalapozásának szükségessége. Javaslat definíciójára, vizsgálati és kutatási területére
- 1.4. A veszélyeztetettség felmérésének jogszabályi alapjai és metodikája
  - 1.4.1. A települések veszélyeztetettség szerinti besorolásának szabályai
  - 1.4.2. A települések polgári védelmi besorolásának szabályairól és a védelmi követelményekről szóló hatályos jogi szabályozás kritikája. Javaslatok a besorolási rendszer felülvizsgálatára, a védelmi követelmények megváltoztatására és a kapcsolódó lakosságvédelmi feladatok átértékelésére.
- 1.5. A katasztrófák általi veszélyeztetettség felmérésének magyarországi helyzete és főbb adatai
  - 1.5.1. A katasztrófa-veszélyeztetettség felmérésének eddigi gyakorlata, eredményei és hiányosságai
- 1.6. Következtetések
- II. fejezet. A veszélyeztetettségre adott válaszok a jogi szabályozás, valamint a veszélyhelyzet és kockázatelemzés területén
  - 2.1. A katasztrófavédelem jogszabályi háttere
    - 2.1.1. A katasztrófavédelem hazai jogi szabályozottsága
    - 2.1.2. A katasztrófavédelmet érintő joganyagok gyakorlati alkalmazásának tapasztalatai
  - 2.2. Veszélyhelyzet analízis, kockázatelemzés
    - 2.2.1. A veszélyhelyzet analízis, kockázatelemzés tudományos alapokra helyezésének szükségessége
    - 2.2.2. A súlyos ipari balesetek elleni védekezésben alkalmazható veszélyeztetettség elemzési eljárások
      - 2.2.2.1. A veszélyeztető hatások minőségi értékelése
      - 2.2.2.2. A veszélyeztető hatások mennyiségi értékelése
      - 2.2.2.3. A nemzetközi gyakorlatban alkalmazott értékelési módszerek
    - 2.2.3. Javaslat a veszélyeztetettség értékelési eljárások, módszerek kiválasztására és hazai alkalmazására.
  - 2.3. Következtetések
- III. fejezet. A veszélyeztetettségre adott rendszerszemléletű válaszok. A hazai katasztrófavédelem feladat-, intézmény- és irányítási rendszere, a katasztrófavédelemben részt vevők közötti együttműködés
  - 3.1. Az egységes katasztrófavédelmi rendszer kialakításának szükségessége
    - 3.1.1. Az egységes katasztrófavédelmi rendszer kialakításának szükségessége és létrehozása
      - 3.1.1.1. Az egységes katasztrófavédelmi rendszer fogalma
      - 3.1.1.2. A katasztrófavédelem feladat- és intézményrendszerének összhangja
    - 3.1.2. A katasztrófavédelem feladat- és intézményrendszere
      - 3.1.2.1. A katasztrófavédelem alapvető területei, feladatai
      - 3.1.2.2. A katasztrófavédelem új intézményrendszere
      - 3.1.2.3. Javaslat a megyei rendeltetésű katasztrófavédelmi mentőszervezet létrehozására
  - 3.2. A hazai katasztrófavédelem irányításának rendszere és szintjei
    - 3.2.1. A katasztrófavédelem irányításának központi szervei
    - 3.2.2. A katasztrófavédelem irányításának területi szervei
    - 3.2.3. A katasztrófavédelem irányításának helyi szervei
  - 3.3. A katasztrófavédelem, a polgári védelem és a védelmi igazgatás kialakítása és kapcsolata néhány NATO-országban és a Szlovák Köztársaságban
    - 3.3.1. A NATO katasztrófa-elhárítási és segítségnyújtási alapelvei
    - 3.3.2. Amerikai Egyesült Államok
    - 3.3.3. Német Szövetségi Köztársaság
    - 3.3.4. Dánia
    - 3.3.5. Szlovák Köztársaság
  - 3.4. A katasztrófavédelemben résztvevők közötti együttműködés

- 3.4.1. A katasztrófavédelemben résztvevők köre
- 3.4.2. A katasztrófavédelemben résztvevők közötti együttműködés célja, feladatai, elvei és alapja
- 3.4.3. Az együttműködés nemzetközi vonatkozásai
- 3.4.4. Polgári-katonai együttműködés hazai megvalósulása, tartalma és a megoldásra váró feladatok
- 3.5. Következtetések

IV. fejezet. A katasztrófa-veszélyeztetettségre adott technikai válaszok, műszaki fejlesztés

- 4.1. Kommunikációs és döntés előkészítő rendszerek
  - 4.1.1. A katasztrófavédelem URH rádiós híradása
    - 4.1.1.1. TETRA-rendszer
  - 4.1.2. A katasztrófavédelem informatikai stratégiája²
  - 4.1.3. RODOS – sugárhelyzet elemző és döntéselőkészítő rendszer
- 4.2. Monitoring és jelző rendszerek, és azok fejlesztése
  - 4.2.1. A Dunai Információs és Segélyhívó Rendszer
  - 4.2.2. A Tiszai Információs és Segélyhívó Rendszer
  - 4.2.3. Balatoni Viharjelző Rendszer
  - 4.2.4. A Velencei-tavi Viharjelző Rendszer
  - 4.2.5. Monitoring rendszerek
  - 4.2.6. Riasztó-tájékoztató rendszerek fejlesztése
- 4.3. A beavatkozó szervezetek egyéni védőeszközzel, korszerű felszereléssel, technikai eszközökkel történő ellátása
  - 4.3.1. A hivatásos önkormányzati és az önkéntes tűzoltóságok műszaki-technikai fejlesztésének programja³
  - 4.3.2. A hivatásos önkormányzati tűzoltóságok egyéni védőruházattal, gépjármű-fecskendőkkel, különleges tűzoltójárművekkel, illetve nagy értékű tűzoltási és műszaki-mentési szak-és védőfelszereléssel történő ellátása
  - 4.3.3. A regionális műszaki mentő bázisok rendszerének kialakítása

4.4. Következtetések

A kutatómunka összegzése

A kutatás során elért új tudományos eredmények

Ajánlások

További kutatást igénylő területek, irányok

Felhasznált irodalom

A kutatási témához kapcsolódó publikációs tevékenységem jegyzéke

Rövidítések jegyzéke

---

² Forrás: BM OKF Informatikai és Távközlési Főosztály.

³ Forrás: BM OKF Műszaki Főosztály.